

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет української й іноземної філології, журналістики та мистецтв
Кафедра англійської філології та світової літератури імені професора Олега
Мішукова

ВИКОРИСТАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ОНЛАЙНОВИХ
ПЛАТФОРМ ТА МОБІЛЬНИХ ЗАСТОСУНКІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ В
УЧНІВ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Кваліфікаційна робота (проект)
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: здобувачка 08-451 групи
Спеціальності 014. Середня освіта
Спеціалізації 014.21 Мова і зарубіжна
література (англійська мова і
література)
Освітня програма: Середня освіта
(мова і література, англійська)
Шаправська Яна Володимирівна
Керівник: к.пед.н., доц. Кіщенко Ю.В.
Рецензент: Черевань В.М.,
спеціаліст вищої категорії,
старший учитель Херсонського
багатопрофільного ліцею №20
Херсонської міської ради

Івано-Франківськ 2026

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНИХ НАВИЧОК УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ МОВНОЇ ОСВІТИ	6
1.1. Психолінгвістичні особливості формування граматичних навичок у дітей молодшого шкільного віку	6
1.2. Потенціал цифрового освітнього середовища у навчанні граматики учнів початкової школи	11
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ОН-ЛАЙН-ПЛАТФОРМ ТА МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ У ФОРМУВАННІ ГРАМАТИЧНИХ НАВИЧОК МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	18
2.1. Особливості подання та візуалізації граматичного матеріалу в цифрових ресурсах для учнів початкової школи	18
2.2. Методика використання он-лайн-платформ і мобільних додатків у навчанні граматики на уроках англійської мови в початковій школі	24
ВИСНОВКИ	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	32
ДОДАТКИ	35

ВСТУП

Актуальність дослідження. Формування граматичних навичок у процесі вивчення англійської мови є складним педагогічним завданням, яке набуває нових рис в умовах активної цифровізації освітнього простору. Наше дослідження висвітлює процес формування граматичних навичок у молодшому шкільному віці, оскільки саме в початковій школі засвоєння граматики має специфічний характер. Пояснюємо це тим, що, воно відбувається на тлі вікових психофізіологічних особливостей молодших школярів, де переважають образне мислення, емоційна чутливість та потреби в ігрових формах діяльності. Традиційні підходи до подачі граматичного матеріалу нерідко виявляються недостатньо результативними через обмежену тривалість довільної уваги дітей, складність абстрактних мовних узагальнень і потребу в постійному сенсорному підкріпленні навчального матеріалу. Сучасні учні початкової школи з раннього віку перебувають у цифровому середовищі, що формує інші механізми сприйняття інформації, орієнтовані на інтерактивність, візуальність, швидкий зворотний зв'язок і елемент гри. За таких умов он-лайн платформи та мобільні додатки поступово інтегруються в освітній процес як природний інструмент навчання, що здатний поєднувати мовний матеріал із діяльнісними та ігровими форматами.

Он-лайн ресурси на зразок *Duolingo*, *Kahoot*, *Quizlet*, *LearningApps*, *Liveworksheets* створюють можливості для поетапного формування граматичних навичок з урахуванням індивідуального темпу навчання, рівня мовної підготовки та пізнавальних потреб молодших школярів. У початковій ланці такі інструменти сприяють переходу від механічного заучування граматичних форм до їх усвідомленого використання в елементарному мовленні через багаторазове повторення в ігрових і ситуативних вправах. Таким чином, актуальність теми посилюється умовами дистанційного й гібридного навчання, за яких педагог має оперативно адаптувати методику викладання, підтримувати навчальну

мотивацію дітей і забезпечувати стабільність формування мовних умінь незалежно від формату взаємодії.

Теоретична основа дослідження ґрунтується на психолінгвістичних моделях засвоєння мови, представлених у працях Рускуліса Л., де описується механізм формування й автоматизації граматичних навичок у дітей, а також у дослідженнях Дегтярьової К., присвячених етапності опанування граматичних структур через систему навчальних завдань. Муқан Н., Горохівська Т., Ієвлєв О. розглядають граматичну компетентність як складову іншомовної комунікативної підготовки, підкреслюючи необхідність раннього формування мовних узагальнень у практичному мовленні. Питання цифрової трансформації навчання висвітлено в працях Гнатик К. і Фодор К., які аналізують вплив цифрового середовища на засвоєння мовних одиниць, а також у дослідженнях Попенка Ю. і Павліщук О., присвячених застосуванню інформаційно комунікаційних технологій у початковій мовній освіті. Праці Семигіної Т. та Федюк В. акцентують увагу на цифровій компетентності вчителя як умові ефективного використання он-лайн інструментів у роботі з молодшими школярами.

Об'єктом дослідження є процес навчання граматики учнів початкової школи.

Предметом дослідження є використання сучасних он-лайн платформ і мобільних додатків у формуванні граматичних навичок учнів початкової школи.

Мета дослідження. Визначити ефективність використання сучасних он-лайн платформ і мобільних додатків у процесі формування граматичних навичок учнів початкової школи.

Завдання дослідження:

- охарактеризувати психолінгвістичні засади формування граматичних навичок у молодших школярів;
- проаналізувати можливості цифрового освітнього середовища у навчанні граматики учнів початкової школи;

- дослідити особливості структурування граматичного матеріалу в цифрових ресурсах для молодших школярів.

Методи дослідження. У роботі застосовано методи теоретичного аналізу психолінгвістичних і методичних джерел з проблем навчання граматики, порівняльний опис і класифікацію цифрових освітніх платформ та мобільних додатків, а також метод експертної оцінки педагогічної доцільності використання он-лайн інструментів у практиці початкової школи.

Практичне значення дослідження полягає в можливості використання отриманих результатів і методичних рекомендацій у діяльності вчителів англійської мови початкової школи для підвищення результативності формування граматичних навичок учнів.

Апробація роботи. Основні положення дослідження було апробовано під час виробничої педагогічної практики в Херсонському ліцеї № 6 Херсонської міської ради при поясненні та закріпленні граматичного матеріалу на уроках англійської мови. Окремі результати дослідження віддзеркалено в науковій статті «Теоретичні засади формування граматичних навичок учнів початкової школи в умовах сучасної мовної освіти» та в доповіді на XVII Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції Іноземні мови у сучасному комунікативному просторі (Херсон-Хмельницький, 16–17 квітня 2026).

Структура роботи. Робота складається з двох розділів, чотирьох параграфів, загальних висновків і списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНИХ НАВИЧОК УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ МОВНОЇ ОСВІТИ

1.1. Психолінгвістичні особливості формування граматичних навичок у дітей молодшого шкільного віку

Аналіз наукових джерел за темою дослідження дозволяє стверджувати, що формування граматичних навичок у дітей молодшого шкільного віку відбувається в межах складної психолінгвістичної динаміки, в якій поєднуються нейрофізіологічні, когнітивні та комунікативні чинники. Протягом цього періоду дитина переходить від інтуїтивного користування мовою до контрольованого засвоєння її структур, що відповідає формуванню граматичної компетентності. Початкові класи – це не лише етап адаптації до письмової форми мовлення, а й період, коли граматичні структури починають набувати системного характеру в уявленнях дитини. Розвиток мовленнєвих центрів кори головного мозку визначає інтенсивність засвоєння синтаксичних зв'язків, узгодження, відмінкових парадигм і часових форм дієслова. Під час шести-дев'ятирічного віку нейропластичність забезпечує здатність до швидкого засвоєння граматичних моделей, водночас мовна продукція ще не досягає рівня повної автоматизації. Дитина часто покладається на семантичні підказки, а не на суто формальні ознаки, що створює потребу в спеціально організованому навчанні. Перехід від ситуативного мовлення до контекстуального збігається з інтенсифікацією синтаксичних побудов, зокрема введенням складнопідрядних речень, узгодженням у числі та роді, застосуванням прийменникових конструкцій [13, с. 52]; [25].

Тут зазначимо, що граматику на цьому віковому етапі навчання вже представлена не просто системою правил, а виступає як спосіб структурування мислення. Засвоєння граматичних норм набуває функціонального характеру: діти починають розуміти, що правильна форма

сприяє точнішій комунікації. Особливо це виявляється в письмі, коли недостатня сформованість граматичних навичок ускладнює розгортання думки. Якщо навчання супроводжується чітким поєднанням аналізу й практики, формування граматичної компетентності відбувається не через механічне запам'ятовування, а через засвоєння мовної закономірності як логічної структури. При цьому граматики стає не правилом, а інструментом мовлення. Високий рівень мотивації, емоційної залученості та позитивної взаємодії з учителем активізує когнітивні механізми дитини – особливо продуктивна робота зі зразками, перебудовою речень, трансформаційними вправами. Таким чином, ефективне формування граматичних навичок потребує синхронізації з етапами психомовного дозрівання, ігрового потенціалу діяльності та когнітивних стратегій, які дитина здатна опанувати в межах вікового розвитку [6, с. 113];[25].

У молодшому шкільному віці мовленнєвий розвиток відбувається не ізольовано, а в тісному зв'язку з функціональним дозріванням психічних процесів, серед яких пам'ять, увага та мовна автоматизація є визначальними щодо засвоєння граматичних структур. Механізми короткочасної та довготривалої пам'яті відіграють ключову роль у внутрішній репрезентації граматичних форм: через багаторазові повторення і контекстуальне закріплення морфологічні одиниці перетворюються з мовних одиниць сприймання на одиниці продукування. У цьому процесі пам'ять функціонує не тільки як репродуктивна система, а й як конструктивна структура, що дозволяє створювати нові граматичні комбінації.

Водночас увага, як психічний фільтр, забезпечує зосередження дитини на граматично значущих елементах мовлення. Особливо ефективними є завдання, де необхідно самостійно знайти граматичну помилку або побудувати правильну структуру за заданим зразком. Здатність до стійкої уваги в цьому віці ще перебуває в стані формування, тож навчання має передбачати чергування типів діяльності та опору на ігрову мотивацію. Ще однією важливою ланкою є процес автоматизації граматичних дій, коли застосування правил переходить зі свідомого в підсвідомий рівень, зменшуючи навантаження на оперативну

пам'ять. Це можливо лише за умов системного тренування в комунікативних ситуаціях, де учень самостійно формулює висловлення, поступово долаючи потребу в зовнішніх підказках. Мовна автоматизація у цьому сенсі не зводиться до механічного повторення – вона включає розвиток інтуїтивного чуття мови, що проявляється у впевненому виборі правильної форми навіть без повного усвідомлення граматичного правила. Коли граматики вкорінюється в мовленнєвий досвід дитини, тоді вона починає функціонувати як інструмент реального спілкування, а не як формальна абстракція. Цей перехід є ключовим маркером сформованості граматичних навичок у молодшому шкільному віці [5, с. 24]; [25].

Вивчення сучасних науково-методичних підходів до навчання іншомовної граматики виявило той факт, що процес оволодіння граматикою в початковій школі розгортається на перетині когнітивних стратегій і мовного досвіду, що формується у контексті навчальної взаємодії. Діти цього віку часто спираються на індуктивний підхід: вони виводять граматичні закономірності з власного досвіду мовлення, а не з абстрактного правила. Тому педагогічно доцільно починати з реальних комунікативних ситуацій, у яких граматична структура функціонує як засіб вираження думки. У такому підході структура постає не як штучно вивчений елемент, а як результат внутрішньої мовної інтуїції. Водночас, зі зростанням навчального навантаження, виникає потреба в інтеграції дедуктивних методів: учні вчать узагальнювати правила, застосовувати їх у нових контекстах, коригувати власне мовлення. Таким чином, відбувається поступовий перехід від ситуативного засвоєння до концептуального розуміння граматики. Мовна творчість, що притаманна цьому вікові, забезпечує можливість використання незвичних синтаксичних побудов, словотворчих експериментів, у яких діти апробують межі мовної норми. Це – зона найбільшої педагогічної чутливості: замість гасіння мовної ініціативи, учитель має її спрямувати, використовуючи граматичні неточності як базу для роз'яснення та вправлення. Розвиток граматичної компетентності тісно пов'язаний із

розширенням мовного обсягу – лексичне збагачення активізує морфологічні категорії, синтаксичні моделі розвиваються в руслі наративної практики.

Шкільне навчання повинно створювати мовне середовище, у якому учень має нагоду не просто виконувати вправи, а комунікувати в реальному мовному режимі, з обґрунтуванням вибору граматичних засобів. Таким чином, граматична навичка перетворюється на складову мовної стратегії, у якій поєднуються інтуїція, логіка, досвід і знання. Такий підхід відкриває можливості для глибшого закріплення мовних структур і формування стійкої граматичної компетентності вже на етапі молодшої школи [14, с. 31]; [25].

Аналіз науково-методичних праць сучасних дослідників дозволяє констатувати, що особливості формування граматичних навичок у дітей молодшого шкільного віку виявляються в контрасті між механізмами сприймання та продукування мовлення. Якщо рецептивні процеси (читання, слухання) дозволяють дитині виявляти граматичні патерни на рівні спостереження, то експресивна сторона мовлення вимагає активного відтворення структури з урахуванням комунікативного наміру. Цей розрив між розумінням і вживанням часто створює труднощі в письмовому мовленні, де відсутність негайного зворотного зв'язку не дозволяє скоригувати помилку. З огляду на це, граматичне навчання має включати моделювання продуктивних ситуацій, де учень є автором висловлювання, а не виконавцем заданого алгоритму. Такий підхід потребує високого рівня мовного планування, що пов'язане з розвитком операцій мислення: аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення. Граматика стає матеріалом для логічної діяльності, її засвоєння активізує міжпівкульні зв'язки та сприяє інтеграції лінгвістичних і когнітивних навичок. Педагогічна стратегія, орієнтована на мовленнєве проектування, дозволяє дитині не просто відтворювати зразки, а створювати нові конструкції, обґрунтовуючи їх доцільність [3, с. 17]; [25].

Зазначимо, що в цьому процесі формується внутрішній мовний моніторинг – здатність самотійно виявляти та виправляти помилки, що є маркером високого рівня граматичної автономії. Додатковим чинником є емоційний фон навчання:

діти легше засвоюють граматичні форми в ситуаціях гри, діалогу, інтерактивної взаємодії. Коли грамати́ка постає як жива частина мовлення, а не сукупність правил, її засвоєння стає продуктивним і стабільним. Цей ефект особливо виразно простежується в тих учнів, що мають доступ до багатого мовного середовища, де граматичні структури представлені не тільки в навчальних текстах, а й у реальній комунікації. Такий досвід трансформує граматику з формального об'єкта в особистісно значущий ресурс, що підтримує розвиток як мовної, так і мисленнєвої компетентності.

Розгорнуте формування граматичних навичок у дітей молодшого шкільного віку передбачає залучення механізмів метамовного усвідомлення – здатності міркувати про мовні структури, рефлексувати над формою висловлювання. Ця здатність не виникає автоматично, вона потребує поступового розвитку через мовленнєві ігри, порівняльні вправи, роботу з помилками. Метамовне мислення дозволяє дитині вийти за межі ситуативного вживання мови й оцінити відповідність форми до значення. Таким чином, грамати́ка постає не лише як інструмент мовлення, а як об'єкт осмислення. Коли учень починає ставити запитання щодо правильності побудови речення, використання того чи іншого способу вираження дії – це свідчення переходу на новий рівень мовленнєвої самосвідомості. Тут учитель виконує роль фасилітатора – він не просто подає правило, а допомагає його осмислити в контексті власного досвіду дитини [9, с. 67].

Рефлексія над мовними явищами інтегрується в логіку уроку, де поряд з формальним тренуванням відбувається мовна аналітика. Особливо ефективним є використання евристичних запитань, порівняння варіантів побудови висловлення, вправи на перебудову речень зі збереженням змісту. Це не лише розвиває граматичну гнучкість, а й формує почуття мовного стилю, що вкрай актуально в сучасному освітньому середовищі, зорієнтованому на компетентнісний підхід. Коли учень не лише знає правило, а розуміє його функцію в комунікації, грамати́ка перестає бути механікою і стає частиною мовного мислення. Цей рівень формування граматичних навичок відкриває

можливості для подальшого розвитку писемного мовлення, де кожна форма набуває значення не лише з погляду норм, а й з огляду на стилістичну доцільність і точність вираження. У цьому сенсі граматична компетентність формується як стратегічний ресурс особистості, що має не лише мовне, а й пізнавальне значення.

Необхідно підкреслити, що сприйняття граматичних категорій дітьми молодшого шкільного віку відбувається крізь призму ще незавершених когнітивних структур, де формальні мовні поняття лише починають інтегруватися у систему ментальних операцій. Визначальним чинником є співвідношення між ступенем абстрактності граматичної одиниці та здатністю дитини до її концептуалізації. На цьому етапі мовленнєвого й інтелектуального розвитку мислення ще зберігає наочно-дійовий та наочно-образний характер, що ускладнює засвоєння абстрактних граматичних понять, зокрема таких як категорія виду, відмінка, часу або роду. Дитина сприймає мову передусім як засіб ігрової взаємодії, емоційного вираження чи опису подій, а не як систему формальних відповідностей [2, с. 75].

Таким чином, узагальнення граматичних закономірностей вимагає спеціального педагогічного посередництва, де поняття не подається як готовий теоретичний конструкт, а виводиться через практичну мовленнєву дію. Проблеми виникають у тому, що багато граматичних категорій не мають безпосередніх візуальних референтів, що ускладнює формування стабільного уявлення про них. Для дитини шести чи семи років немає очевидної відмінності між «я читаю» і «я прочитав», якщо вона не має досвіду зіставлення ситуацій завершеності й тривалості дії.

1.2. Потенціал цифрового освітнього середовища у навчанні граматики учнів початкової школи

В умовах трансформації освітнього простору під впливом цифрових технологій граматика як мовна система починає функціонувати не лише у межах паперових носіїв чи усної комунікації, а й як динамічний модуль, інтегрований у

мультимедійну реальність. Для учнів початкової школи цифрове середовище створює особливий тип доступу до мовного матеріалу – інтерактивний, візуалізований, мультисенсорний. У межах цього простору граматична структура не подається як абстрактна схема, а переживається у вигляді дії, сценарію, моделі, яку можна змінити, перевірити, адаптувати. Інтерактивні платформи типу *LearningApps*, *Wordwall*, *Liveworksheets*, *ClassDojo* не лише слугують інструментами для вправління, а стають середовищем моделювання мовленнєвих ситуацій, у яких дитина отримує зворотний зв'язок не від учителя, а від системи, що фіксує помилки, підказує правильні рішення, нагороджує за точність [7, с. 26]; [25].

Це формує мотиваційний компонент, що вкрай значущий у віці 6–9 років, коли самооцінка ще не стійка, а успіх у завданні прямо впливає на бажання дитини до подальшого навчання. Водночас цифрові вправи забезпечують варіативність: одна і та сама граматична тема може бути подана через гру, відео, конструктор, схему, діалог або тест. Це дозволяє розгортати структуру граматики в різних когнітивних площинах – не лише логіко-аналітичній, а й емоційно-візуальній, моторно-діяльній. Така багатоаспектність сприяє кращій репрезентації граматичної одиниці в пам'яті: замість лінійного запам'ятовування учень формує просторово-семантичну мережу, де граматична форма пов'язана з образом, рухом, звуком і контекстом. У цифровому форматі також спрацьовує ефект повторення без монотонності: дитина може повертатися до того самого матеріалу в різних візуалізаціях, не втрачаючи інтересу. При цьому важливим є момент темпового налаштування – цифрове середовище дає змогу індивідуалізувати навчання, коли кожен учень працює у своєму темпі, отримує підтримку тоді, коли її потребує, і виконує завдання, які відповідають його поточному рівню. Такі адаптивні механізми дозволяють уникнути ситуацій перевантаження чи фрустрації, які нерідко виникають під час фронтального навчання в класі. Цифрові інструменти граматики мають не замінювати живе мовне спілкування, а підтримувати його, слугуючи тренажером, який переносить абстрактне в доступне, а складне – у кероване.

Спостереження за процесом навчання граматики під час педагогічної практики виявило, що потенціал цифрового освітнього середовища виявляється повною мірою тоді, коли граматичний матеріал подається в мультимодальному форматі, що активізує декілька каналів сприйняття одночасно. Дитина не просто читає або слухає, вона бачить, торкається, змінює, спостерігає наслідки своїх дій у реальному часі. У межах такого підходу синтаксичні конструкції не подаються через формальні схеми, а оживають у мовленнєвих ситуаціях, де персонажі, рухомі об'єкти, аудіо-озвучення та анімації створюють сенсове поле для засвоєння. Поєднання візуального й аудіального ряду з моторною активністю дозволяє дитині формувати стабільні асоціативні зв'язки, що закріплюють граматичну норму як частину цілісного досвіду.

Наприклад, коли учень змінює форму слова у віконці вправи, чує правильне звучання і бачить зміну в контексті речення, то утворюється комплексне уявлення про категорію, яку він засвоює. Це особливо значуще у роботі з відмінками, родами, числом і дієслівними формами – саме тими граматичними зонами, де традиційне навчання часто стикається з рутинністю й неефективністю. Крім того, мультимодальне подання граматики сприяє збереженню уваги: завдяки змінності форм подачі та реактивності середовища дитина не встигає втратити інтерес. Саме це розширює часові межі активної роботи над мовним матеріалом, що критично значуще в умовах вікової втомлюваності й нестійкої уваги. Моделі, у яких граматична категорія представлена через відеоролик, інтерактивну презентацію, віртуальну гру або 3D-сцену, мають значно вищий рівень емоційної залученості, а отже, і тривалість утримання в оперативній пам'яті. Усе це не просто підвищує якість навчання, а змінює характер самого пізнання: граматика перестає бути зовнішнім об'єктом, який треба вивчити, і перетворюється на інструмент взаємодії із середовищем. У таких умовах формується новий тип мовної активності – інтегрована, динамічна, оснований на взаємодії з багатокодовою інформацією, що відповідає ментальним ритмам дитини цифрової доби [11, с. 49].

На нашу думку, однією з найбільш перспективних форм цифрової роботи з граматичними структурами є використання тренажерів, які поєднують в собі гнучку систему вправ, зворотного зв'язку та візуального аналізу помилок. Такі ресурси, як «Розумники», «На Урок», «Всеосвіта» або міжнародні аналоги типу *Khan Academy Kids*, дозволяють побудувати індивідуальну траєкторію засвоєння кожної граматичної теми. Ці системи виявляють специфічні проблеми учня, автоматично пропонують додаткові завдання, візуалізують прогрес, а найголовніше – надають негайний результат. Це суттєво змінює досвід граматичного навчання: замість очікування оцінки від учителя учень одразу бачить результат і отримує підказку. Така негайність відповідає пізнавальним потребам сучасної дитини, яка сформована в культурі кліків і швидкого відгуку. Крім того, тренажери дають змогу працювати в безпечному режимі – дитина не боїться помилитися, оскільки немає публічного осуду чи сорому.

Це знижує тривожність, підвищує кількість спроб і, як наслідок, якість засвоєння. За рахунок численних варіацій завдань (вибір правильної форми, конструювання речення, розставлення частин, корекція помилки) формується повний цикл обробки граматичної інформації: розпізнання, застосування, контроль. Тренажери також часто містять ігрові механіки: за правильні відповіді учень отримує бали, відкриває нові рівні, отримує віртуальні нагороди. Це підсилює внутрішню мотивацію без додаткового зовнішнього примусу. Окремо слід зазначити, що цифрові граматичні ресурси дозволяють автоматизувати базові дії – повторення, узагальнення, комбінацію – вивільняючи час на складніші види роботи в класі: творче письмо, мовленнєву взаємодію, текстоаналіз. Тобто цифровий тренажер не дублює учителя, а доповнює його, беручи на себе частину функцій [8, с. 10]; [25].

Таблиця 1.1

Функціональні переваги цифрових граматичних тренажерів у навчанні

Компонент системи	Опис функції	Приклади завдань	Освітній ефект	Додаткові особливості
Індивідуалізація навчання	Побудова особистої траєкторії засвоєння	Автоматичний добір тем і вправ	Адаптація до рівня учня	Працює на основі поточних результатів
Негайний зворотний зв'язок	Миттєве повідомлення про результат і підказка	Відмітка правильної форми, коментар	Підвищення темпу засвоєння	Задовольняє очікування швидкої реакції
Зниження тривожності	Відсутність публічної оцінки, робота в безпечному середовищі	Безкарне повторення, тренування	Підвищення кількості спроб	Без сорому чи страху перед помилками
Повний цикл граматичних дій	Завдання охоплюють розпізнавання, застосування, контроль	Побудова речень, корекція, розставлення	Формується комплексне граматичне мислення	Перехід від форми до сенсу
Ігровізація процесу	Вбудовані елементи гейміфікації мотивують до повторень	Бали, рівні, нагороди	Формується внутрішня мотивація	Без зовнішнього тиску
Автоматизація базових навичок	Тренажер бере на себе рутинну частину навчального процесу	Узагальнення, комбінація, повторення	Вивільняється час на складні види діяльності	Зменшення навантаження вчителя

Дослідники сучасного процесу навчання іноземної мови погоджуються, що з-поміж потужних засобів, що активізують граматичну діяльність учнів у цифровому середовищі, особливе місце займають гібридні формати, в яких поєднується оф-лайн наставництво з он-лайн ресурсами. Це дозволяє реалізовувати принцип змішаного навчання, де граматичні навички формуються через перехід від інтуїтивного цифрового засвоєння до свідомого мовленнєвого конструювання в реальній комунікації. У рамках такого підходу вчитель

координує граматичні маршрути дитини, підбирає цифрові інструменти не як універсальне рішення, а як індивідуальну підсилюючу ланку для кожного учня. Для прикладу, у роботі з категорією числа в іменниках один учень може потребувати тренування через мнемофлеш-картки, інший – візуальної таблиці з аудіосупроводом, а третій – через сюжетну гру, де слова змінюються у контексті. Цифрове середовище дозволяє об'єднати ці формати в єдину освітню екосистему, де граматики не подається як одноразова тема, а розгортається послідовно, у різних медіа-модальностях.

У такій системі ефективно функціонують хмарні кабінети, електронні щоденники граматичних досягнень, гейміфіковані дошки спільного редагування, які перетворюють учня на активного суб'єкта граматичної практики. Це не лише підвищує включеність, а й розвиває відповідальність за мовне рішення. Варто зазначити, що в умовах цифрової динаміки змінюється сама структура граматичного мислення: вона набуває нелінійності, мультирівневості, асоціативної розгалуженості, що більше відповідає типу переробки інформації сучасною дитиною. Тому викладач має навчитися читати граматичні труднощі не як порушення правила, а як симптом ще не інтегрованого досвіду, який потребує альтернативного каналу. У цьому й полягає нова методологія – граматики як поліканальна система доступу до мовлення [15, с. 61].

Наше дослідження виявило, що в такому середовищі змінюється сам характер навчального зусилля: воно більше не сприймається як обов'язок, а набуває рис гри, виклику, змагання. Особливо інтенсивно це проявляється у форматах, де результат дій учня візуалізується миттєво – після кожної правильної відповіді він бачить зміни на екрані, чує звукову підтримку, отримує бал або відгук персонажа. Ці елементи не просто утримують увагу, а підсилюють емоційне занурення в граматичний процес. Як наслідок, формується мотивація до повторного виконання, самоперевірки, вдосконалення результату, що в традиційному класичному форматі часто виникає лише у високомотивованих учнів.

Отже, цифрове середовище сприяє розвитку саморегуляції: діти вчаться самостійно обирати час, порядок і складність завдань, аналізувати свої помилки, фіксувати зони успіху та невдачі. Наявність персонального цифрового профілю дозволяє стежити за прогресом не тільки вчителю, а й самому учню, що поступово формує внутрішній контроль і бажання покращити попередній результат. При цьому мотивація стає стабільнішою, оскільки спирається на досягнення, а не на порівняння з іншими. Така модель розвиває індивідуалізовану траєкторію граматичного розвитку, в якій учень вчиться бачити власну динаміку, розуміти значення зусиль і розбудовувати свою навчальну ідентичність. Це відкриває шлях до формування глибшої й тривалішої граматичної компетентності, заснованої на внутрішній мотиваційній опорі, а не виключно на контролі з боку дорослого.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ОН-ЛАЙН-ПЛАТФОРМ ТА МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ У ФОРМУВАННІ ГРАМАТИЧНИХ НАВИЧОК МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

2.1. Особливості подання та візуалізації граматичного матеріалу в цифрових ресурсах для учнів початкової школи

Цифрове представлення граматики для молодших школярів формується на перетині когнітивної психології, педагогічної лінгвістики та інтерфейсного дизайну освітніх платформ. Під час роботи з учнями віком шість дев'ять років відбувається інтенсивне становлення механізмів мовної категоризації: дитина починає розрізняти граматичні маркери часу, числа, роду, синтаксичних зв'язків. Саме тому цифрові ресурси організовують матеріал так, щоб граматична структура не залишалася абстрактною схемою. Вона перетворюється на візуально відчутний об'єкт. Текстове правило супроводжується іконографікою, кольоровими маркерами, рухомими схемами речення. У середовищі *LearningApps* після 2017 року активно використовується прийом колірного кодування частин мови: іменники позначаються синім, дієслова червоним, прикметники зеленим. Така система виникла не випадково. Вона спирається на принцип перцептивної диференціації, який дозволяє дитячому мозку швидше формувати асоціативні зв'язки між формою слова та його граматичною функцією. Коли школяр бачить речення, де слова різних категорій підсвічені різними кольорами, граматична структура починає сприйматися як просторово організована композиція [16, с. 6].

Інший поширений прийом візуалізації полягає у використанні анімаційних моделей. У сервісі *Wordwall* після оновлення 2021 року реалізовано шаблон вправи «*Random wheel*». Коли дитина обертає колесо, на екрані з'являється дієслово, а система пропонує утворити форму минулого часу. Анімаційний рух у цьому випадку виконує функцію когнітивного сигналу: рух об'єкта привертає увагу та активує орієнтовний рефлекс. Подібна динаміка підсилює процес

запам'ятовування. У мобільному додатку *Duolingo* використовується інший підхід. Там граматичні закономірності вводяться через короткі мікросюжети. На екрані з'являється ілюстрація персонажа, підписана реченням. Після цього система змінює один елемент висловлювання. Учень спостерігає, як разом зі зміною суб'єкта змінюється форма дієслова. Такий спосіб подання створює ефект мікростереження за мовною трансформацією. Дитина не читає правило у класичному вигляді. Вона фактично бачить, як граматичний механізм працює у мовному потоці. Подібні рішення стали активно впроваджуватися після 2018 року, коли у сфері освітніх технологій поширилося поняття мультимодального навчального інтерфейсу. Під цим терміном розуміють синхронну роботу кількох каналів подання інформації: текстового, аудіального, візуального. У практичній площині це виглядає так. Учень читає речення, одночасно чує його озвучення, спостерігає графічну схему. Мозок об'єднує ці сигнали у єдину когнітивну модель. Граматична структура перестає бути лише символічною конструкцією. Вона починає функціонувати як багатоканальний інформаційний об'єкт (див додаток А)

Цифрові платформи, створені для початкової школи, поступово відмовилися від статичного представлення граматики. Починаючи приблизно з 2019 року в освітньому програмному забезпеченні з'являється концепція інтерактивної граматичної сцени. У ній кожен елемент інтерфейсу реагує на дію користувача. Учень не просто читає правило; він змінює елементи речення, спостерігає трансформацію форми слова, перевіряє результат. У сервісі *Quizlet* ця логіка реалізована через модуль «Learn». Після введення нової граматичної моделі система пропонує вправи з поступовим ускладненням. Спочатку учень співвідносить слово з перекладом, далі вводить пропущену форму, пізніше будує повне речення [29, с. 166].

Алгоритм адаптації аналізує швидкість відповіді, кількість помилок, повторюваність труднощів. На основі цих параметрів платформа формує індивідуальну траєкторію навчання. Якщо школяр стабільно помиляється під час утворення множини іменників, система повертає його до попереднього рівня

складності. Подібний механізм працює за принципом машинного аналізу поведінкових патернів. Освітня аналітика фіксує мікроподії: натискання клавіш, час реакції, частоту повторних спроб. На основі цього формується профіль засвоєння граматичних моделей. У практичній роботі вчителя така інформація має велике значення. Через *Google Classroom* викладач отримує статистику виконання вправ. Інтерфейс показує діаграму засвоєння матеріалу кожним учнем. Якщо частина класу систематично помиляється під час утворення форм *Present Simple*, педагог коригує навчальний сценарій. Інтерактивність також проявляється у гейміфікації. У *Kahoot!* граматичні вправи інтегровані у формат вікторини. Кожне завдання обмежене часовим інтервалом, зазвичай 20 секунд.

Швидкість відповіді впливає на кількість балів. Така структура стимулює емоційне залучення. Діти сприймають граматичне завдання як динамічну гру. Під час тестування у школах Фінляндії у 2022 році спостерігалось зростання мотивації до виконання граматичних вправ у цифровому середовищі. Учні проявляли більшу концентрацію уваги, ніж під час роботи з друкованими підручниками. Інтерактивні механізми перетворюють граматику з абстрактної системи правил на середовище активної дії. Дитина натискає кнопку, переміщує слово, змінює форму, миттєво отримує реакцію програми. Саме ця миттєвість зворотного зв'язку формує відчуття діалогу між учнем та навчальною системою.

У цифрових граматичних ресурсах особливу увагу приділяють структурі мікрозавдань. З 2020 року розробники освітніх платформ активно використовують концепцію *microlearning*. Йдеться про подання матеріалу невеликими інформаційними порціями тривалістю дві три хвилини. Така організація відповідає особливостям дитячої концентрації уваги. Молодші школярі швидко втомлюються від довгих пояснень, проте добре реагують на короткі динамічні вправи [21, с. 69].

В середовищі *Duolingo* одна граматична тема поділяється приблизно на десять мікроуроків. Кожен із них містить п'ять шість інтерактивних дій. Учень слухає речення, вибирає правильну форму, складає фразу з окремих слів. У підсумку формується цикл швидких когнітивних операцій. Така структура

підтримує постійну активність мозку. Важливу функцію виконує аудіосупровід. Після натискання на слово система відтворює його фонетичну форму. Поєднання граматики з акустичним сигналом допомагає дитині одночасно засвоювати морфологічну форму та звукову модель слова. У цифрових платформах ця функція реалізується через синтезатор мовлення. Технологічно це працює так: сервер генерує аудіофайл на основі текстового рядка та передає його у браузер. Затримка становить приблизно 150 мілісекунд. Для учня процес виглядає миттєвим. Система реагує на кожну дію користувача. У 2023 році розробники *Wordwall* додали функцію автоматичної перевірки граматичних трансформацій. Коли дитина вводить форму дієслова, алгоритм порівнює її з еталонним варіантом у базі даних. Якщо виявлено відхилення, програма підсвічує помилку та пропонує повторити спробу. Такі інструменти формують у дітей відчуття самостійного контролю. Учень не очікує перевірки від учителя. Він отримує миттєву реакцію системи. У результаті навчальний процес стає більш автономним. Дитина взаємодіє з цифровим середовищем так само природно, як із комп'ютерною грою. Граматика інтегрується у цей досвід непомітно, поступово формуючи мовні патерни.

Ще одна характерна риса цифрового подання граматичного матеріалу полягає у просторовій організації інформації на екрані. Дизайн інтерфейсу створюється з урахуванням особливостей дитячого сприйняття. Елементи не перевантажують робочу площину дисплея. Текстові блоки розміщують у центральній зоні, а інтерактивні кнопки розташовують у нижній частині екрана. Така структура відповідає природній траєкторії руху погляду. Дитина спочатку читає речення, після чого переводить погляд до варіантів відповіді. У *LearningApps* використовується принцип модульного інтерфейсу.

Кожна вправа являє собою окремий інтерактивний модуль. Учитель може вбудувати його у сторінку курсу, інтегрувати у *Google Classroom* або розмістити у власному освітньому блозі. Подібна архітектура робить цифрові граматичні ресурси гнучкими. Педагог створює навчальну послідовність відповідно до потреб класу. У 2021 році з'явилася функція спільного редагування вправ. Кілька

вчителів можуть працювати над одним набором граматичних завдань. У результаті формується колективна бібліотека навчальних матеріалів. Візуалізація граматики у таких середовищах набуває мережевого характеру. Матеріал створюється, редагується, поширюється у педагогічній спільноті. Дитина працює з вправою, яка може бути створена вчителем з іншої країни. Освітній простір стає глобальним. Під час вивчення граматики учні взаємодіють із контентом, який постійно оновлюється. Це створює ефект живої навчальної системи. Матеріал не виглядає застиглим набором правил. Він змінюється разом із цифровим середовищем [23, с. 89].

Цифрові граматичні платформи поступово інтегрують елементи штучного інтелекту. Після 2023 року в освітніх сервісах почали з'являтися алгоритми автоматичного формування завдань. У системі *Quizlet* реалізовано функцію генерації вправ на основі заданого списку слів. Учитель вводить лексичний набір, а платформа створює серію граматичних трансформацій. Алгоритм комбінує слова у нові речення, змінює порядок компонентів, додає пропуски. Таким чином формується практично необмежена кількість тренувальних варіантів. Для молодших школярів це означає постійне оновлення навчального досвіду. Завдання не повторюються механічно. Кожна нова вправа має іншу структуру.

Такий підхід підтримує інтерес до роботи з граматиною. Учні сприймають вправи як нову інтелектуальну задачу, а не як повторення вже відомого шаблону. У цифрових класах, де використовується *Google Classroom*, результати виконання вправ синхронізуються з електронним журналом. Учитель бачить статистику засвоєння граматичних форм у реальному часі. Дані відображаються у вигляді таблиць і графіків. Ця інформація дозволяє коригувати навчальний процес майже миттєво. Якщо учні демонструють труднощі з певною граматичною конструкцією, педагог змінює набір вправ або додає нові візуальні пояснення. Освітня взаємодія набуває характеру динамічного процесу. Учень, учитель і цифрова платформа функціонують як єдина навчальна система. У цій системі граматика вже не подається у вигляді сухого набору правил. Вона постає

як мережа взаємопов'язаних мовних моделей, які постійно активуються у цифровому середовищі [20, с. 7].

Ще один технічний напрям розвитку цифрових граматичних ресурсів пов'язаний із використанням адаптивних алгоритмів навчання. Після 2021 року у платформах почали застосовувати аналітичні модулі, які фіксують поведінкові параметри користувача. Кожна дія учня записується у базу даних системи: час відповіді, кількість помилок, повторні спроби, послідовність виконання завдань. На основі цих параметрів формується профіль засвоєння граматичних структур. У платформі *Duolingo* такий механізм реалізований через алгоритм адаптивного повторення. Якщо система фіксує, що учень регулярно плутає форму множини іменника, вона автоматично повертає цю модель у наступних вправах.

У *Google Classroom* ця інформація відображається у вигляді статистичних панелей. Дані подаються у таблицях, де видно відсоток правильних відповідей кожного учня. Така система моніторингу дозволяє оперативно коригувати навчальний сценарій уроку. Коли педагог бачить, що частина учнів систематично помиляється під час використання минулого часу, він додає нові вправи у середовищі *LearningApps* або *Wordwall*. Інтерфейс цих сервісів дозволяє створити вправу буквально за кілька хвилин. Учитель вводить набір речень, визначає правильні відповіді, обирає тип інтерактивного шаблону. Після збереження вправа одразу стає доступною для класу.

Таким чином, створюється цикл повторного активування складних елементів. У педагогічній практиці це дає можливість індивідуалізувати навчання навіть у великому класі. Учитель через аналітичний інтерфейс бачить, які граматичні теми викликають труднощі.

2.2. Методика використання он-лайн-платформ і мобільних додатків у навчанні граматики на уроках англійської мови в початковій школі

У сучасній практиці викладання англійської мови в початковій школі інтеграція цифрових платформ у структуру уроку дедалі частіше розглядається як системно організований педагогічний процес, де кожен технологічний інструмент виконує чітко визначену дидактичну функцію. Організація такого уроку зазвичай відбувається через послідовність етапів, у межах яких цифровий ресурс не замінює пояснення вчителя, а розширює його педагогічний інструментарій. Під час введення нової граматичної конструкції, скажімо форми Present Continuous, учитель часто використовує інтерактивну демонстрацію через платформу *Nearpod*. У цьому середовищі створюється послідовність слайдів, де граматична модель з'являється не одразу у вигляді правила, а через серію мовних спостережень. Спочатку на екрані демонструється ілюстрація персонажа, що виконує дію, підписана реченням «*She is reading*». Після цього з'являється інше зображення з підписом «*They are playing*». Учні спостерігають повторювану структурну схему

У певний момент учитель ставить питання, яке спрямовує увагу дітей на зміну допоміжного дієслова. Такий спосіб подання матеріалу поєднує традиційний педагогічний діалог із цифровою візуалізацією. Далі починається етап первинного тренування. Для цього часто використовують платформу *Wordwall*. Учитель створює вправу типу «*Match up*», де учні мають поєднати речення з відповідними зображеннями. Інтерфейс дозволяє виконувати завдання на інтерактивній дошці або на планшетах. У момент, коли учень обирає правильний варіант, система подає короткий звуковий сигнал. Такий аудіальний відгук формує відчуття завершеної когнітивної операції. Якщо відповідь хибна, система демонструє коректну форму, створюючи можливість негайного виправлення. У середньому виконання одного завдання займає приблизно 20–25 секунд, що відповідає особливостям дитячої концентрації уваги. На завершальному етапі уроку платформи використовуються для швидкого контролю засвоєння. У сервісі *Kahoot!* учитель запускає коротку вікторину з

п'яти або шести питань. Учні відповідають через смартфони або планшети. Система одразу формує таблицю результатів. Цей механізм дозволяє педагогові побачити загальну картину розуміння граматичної моделі класом. У результаті урок перетворюється на динамічний освітній сценарій, де цифрові інструменти інтегруються у кожен етап навчального процесу, створюючи багаторівневу структуру формування граматичних навичок.

Коли цифрові ресурси використовуються у навчанні граматики систематично, педагогічна стратегія набуває характеру поетапної моделі, у якій кожен етап має власну функціональну логіку. Після первинного ознайомлення з граматичною конструкцією настає період інтенсивного тренування мовних трансформацій. Саме на цьому етапі особливо ефективними стають мобільні додатки, здатні забезпечити повторювану практику без перевантаження учнів. У додатку *Duolingo* граматичні вправи організовано у формі коротких мікросесій. Кожна сесія містить серію завдань різного типу: вибір правильної форми, складання речення, прослуховування аудіофрази з подальшим записом відповіді.

Така структура створює багатоканальне засвоєння мовної моделі. Учень одночасно працює з текстом, слуховим сигналом і графічними підказками. Особливу увагу у таких середовищах приділяють частоті повторення граматичних конструкцій. Алгоритм платформи аналізує успішність виконання вправ. Якщо учень двічі поспіль припускається помилки під час утворення множини іменника, система повертає відповідну модель у наступних завданнях. Таким чином формується адаптивний цикл навчання. У педагогічній практиці це означає, що кожен учень проходить індивідуальну траєкторію опрацювання матеріалу. Додаткову роль відіграє інтеграція мобільних ресурсів із шкільними цифровими платформами. У середовищі *Google Classroom* учитель може прикріплювати посилання на вправи з *Quizlet* або *LearningApps*. Учні відкривають завдання через браузер, виконують їх, а результати автоматично фіксуються у системі. Така інтеграція значно спрощує організацію домашньої практики [24, с. 18].

Дитина може повторювати граматичні конструкції у будь який зручний момент. При цьому інтерфейс цифрових ресурсів створює відчуття ігрової активності. Завдання подаються у формі інтерактивних сценаріїв, де кожна правильна відповідь супроводжується анімацією або звуковим сигналом. Для учнів молодшого шкільного віку подібна динаміка має велике значення. Граматика перестає асоціюватися з механічним виконанням вправ. Натомість вона інтегрується у цифрове середовище, де навчальна діяльність сприймається як послідовність коротких, але інтенсивних мовних дій.

Ефективність використання он-лайн платформ у навчанні граматики значною мірою залежить від методичного добору цифрових інструментів. Педагогічна практика показує, що не кожен цифровий сервіс однаково придатний для роботи з молодшими школярами. Важливу роль відіграють такі параметри, як інтерфейсна простота, швидкість реакції системи, наявність мультимодальних елементів та можливість інтеграції у навчальне середовище класу. У сервісі *LearningApps* ці критерії реалізовані через модульну структуру вправ. Учитель може створити вправу типу «*Group assignment*», де учні розподіляють слова за граматичними категоріями. Наприклад, іменники переміщуються у поле «*Nouns*», дієслова у поле «*Verbs*». Така форма роботи активізує моторний компонент навчання. Учень буквально рухає слова по екрану.

Психолінгвістичні дослідження показують, що поєднання когнітивної операції з фізичною дією підсилює запам'ятовування мовної інформації. Інший приклад цифрового інструменту – сервіс *Blooket*. Тут граматичні вправи інтегровані у формат ігрових сценаріїв. Кожне правильне завдання дозволяє учневі отримати віртуальний ресурс або переміститися на новий рівень гри. У результаті навчальний процес набуває динаміки змагальної діяльності. Діти прагнуть виконувати більше завдань, щоб покращити свій результат. Важливо, що педагог не просто використовує цифровий ресурс як додаткову вправу. Він інтегрує його у загальну методичну систему уроку. Перед початком роботи з платформою учитель пояснює мовну модель у традиційній формі, після чого учні

переходять до інтерактивних вправ. Завдяки такому поєднанню класичних і цифрових методів формується стабільне засвоєння граматичних структур [30, с. 9].

Методична організація цифрового навчання також передбачає чітке планування часової структури уроку. Педагогічна практика показує, що оптимальна тривалість роботи з інтерактивною платформою у початковій школі становить приблизно 7–10 хвилин. Цього часу достатньо для виконання кількох граматичних вправ без перевтоми учнів. У багатьох школах Європи після 2021 року почали використовувати комбіновану модель уроку. Перші десять хвилин присвячуються поясненню нової мовної конструкції. Далі учні переходять до інтерактивної практики через *Wordwall* або *Quizizz*. Платформа пропонує серію коротких завдань. Кожне з них вимагає швидкої реакції: вибору правильної форми, вставлення пропущеного слова, побудови речення. Після завершення вправ система формує статистичний звіт. Учитель бачить відсоток правильних відповідей, час виконання завдань, кількість повторних спроб. Ці дані використовуються для подальшого коригування навчального процесу. Якщо більшість учнів демонструє високий рівень засвоєння матеріалу, педагог переходить до нової теми. Якщо ж система показує значну кількість помилок, урок завершується додатковим тренуванням. У такому випадку застосовується інший цифровий інструмент, скажімо *Quizlet Live*. Тут учні працюють у командах. Система розподіляє картки з фрагментами речення між учасниками групи. Щоб сформувати правильну граматичну конструкцію, діти мають об'єднати свої картки. Цей процес стимулює мовну комунікацію між учнями. Вони обговорюють варіанти відповіді, аргументують свої рішення. У результаті граматична модель засвоюється не лише через індивідуальне виконання вправ, а й через колективне мовне мислення.

Тривале використання он-лайн платформ у початковій школі призводить до поступової трансформації педагогічної ролі вчителя. Його функція зміщується від передачі готового правила до організації навчального середовища, у якому учні взаємодіють із мовними структурами через цифрові

інструменти. Педагог фактично виступає координатором навчального процесу. Він обирає платформу, формує послідовність вправ, аналізує результати. У сучасній практиці англomовних шкіл дедалі частіше застосовується модель цифрового сценарію уроку. У цьому сценарії кожна технологічна платформа виконує власну дидактичну функцію. *Nearpod* використовується для демонстрації нового матеріалу, *Wordwall* для тренування граматичних трансформацій, *Kahoot!* для швидкого контролю засвоєння, а *Quizlet* для домашнього повторення. Така структура створює багаторівневу систему навчання [26, с. 23].

Учень зустрічається з однією граматичною моделлю у різних цифрових середовищах. Кожне середовище пропонує власний спосіб взаємодії з мовною конструкцією. У результаті формується комплексне розуміння граматичної системи. У класній кімнаті цей процес виглядає досить динамічно. Діти працюють з інтерактивною дошкою, переходять до планшетів, обговорюють відповіді у групах, отримують миттєвий відгук системи. Навчальна діяльність набуває характеру безперервного діалогу між учнем і цифровим середовищем. Граматика у такому освітньому просторі перестає бути лише темою підручника. Вона функціонує як жива мовна система, з якою учень взаємодіє через дії, спостереження і постійне випробування власних мовних гіпотез (див додаток Б)

У практиці цифрового навчання граматики дедалі виразніше проявляється тенденція до створення інтегрованих навчальних сценаріїв, у яких поєднуються декілька платформ, кожна з яких виконує специфічну педагогічну функцію. Така методична модель формується на основі принципу розподіленої цифрової дидактики. Йдеться про те, що різні технологічні середовища використовуються не випадково, а відповідно до певної навчальної логіки. У початковій школі, де урок англійської мови зазвичай триває 35–40 хвилин, педагогічний сценарій може виглядати таким чином. Після короткого повторення попереднього матеріалу вчитель активує платформу *Quizizz*. Учні відповідають на декілька питань, які відтворюють раніше вивчену граматичну модель. Кожне питання має часовий ліміт приблизно 15 секунд, що стимулює швидке прийняття мовного

рішення. Після завершення вікторини система демонструє статистичну панель, де видно відсоток правильних відповідей. Ця інформація допомагає педагогові оцінити рівень готовності класу до нового матеріалу. Далі відбувається перехід до етапу пояснення. Для цього часто використовується платформа *Nearpod*. У ній учитель створює послідовність інтерактивних слайдів, де граматична модель розгортається поступово.

Спочатку учні спостерігають кілька речень із повторюваною структурою, далі система пропонує виділити однакові елементи. Через декілька кроків на екрані з'являється коротке правило, сформульоване максимально просто. Така стратегія дозволяє учням самостійно помітити закономірність. Після пояснення відбувається етап активного тренування. Тут часто використовується *Wordwall*, оскільки ця платформа має значну кількість інтерактивних шаблонів. Учитель може створити вправу типу «Open the box», де за кожною клітинкою приховане граматичне завдання. Учні відкривають клітинку, читають речення, утворюють потрібну форму слова. У разі правильної відповіді з'являється анімація. Якщо відповідь хибна, система демонструє правильний варіант [22, с. 12].

На завершальному етапі уроку часто використовується *Google Classroom*. Учитель публікує домашнє завдання у вигляді посилання на вправи *Quizlet*. Учні виконують їх вдома, а результати автоматично зберігаються у системі. Така багаторівнева інтеграція цифрових інструментів дозволяє організувати навчальний процес так, щоб граматичні моделі повторювалися у різних формах діяльності.

Отже, в результаті формується стійка мовна навичка, оскільки одна й та сама структура багаторазово активується у різних цифрових середовищах, через різні типи вправ, через різні форми взаємодії учня з мовним матеріалом. У даному параграфі ми розглянули сучасну методику використання он-лайн-платформ і мобільних додатків у навчанні граматики на уроках англійської мови в початковій школі.

ВИСНОВКИ

Проведене узагальнення теоретичних і методичних положень дозволяє окреслити цілісне уявлення про формування граматичних навичок учнів початкової школи в умовах сучасного цифрового освітнього середовища. Розгляд психолінгвістичних передумов засвоєння граматичних структур у молодшому шкільному віці виявив, що в цей період відбувається інтенсивне становлення механізмів мовної категоризації, коли дитина починає розрізняти граматичні маркери часу, числа, роду та синтаксичних зв'язків. У цьому віці мовне навчання найбільш результативно відбувається через наочність, динамічність та безпосередню мовну дію, оскільки граматична структура не повинна залишатися абстрактною схемою, а має перетворюватися на візуально відчутний об'єкт. Саме тому сучасні цифрові ресурси організовують навчальний матеріал так, щоб текстове правило супроводжувалося іконографікою, кольоровими маркерами, рухомими схемами речення та аудіосигналами. Такий спосіб подання граматики спирається на принцип мультимодального навчання, де одночасно активізуються текстовий, аудіальний і візуальний канали сприйняття інформації.

У результаті граматична структура починає функціонувати як багатоканальний інформаційний об'єкт, що значно полегшує її засвоєння учнями молодшого шкільного віку. Розгляд потенціалу цифрового освітнього середовища показує, що сучасні навчальні платформи поступово відмовляються від статичного представлення граматики, натомість формують інтерактивне середовище мовної дії, де кожен елемент інтерфейсу реагує на дії учня. В таких умовах дитина не лише читає правило, а змінює елементи речення, спостерігає трансформацію граматичної форми, перевіряє результат і отримує миттєвий зворотний зв'язок від системи. Подібна інтерактивність сприяє формуванню активної пізнавальної позиції учнів і створює відчуття безпосередньої взаємодії з мовною системою.

Методичний аналіз використання он-лайн платформ і мобільних додатків у формуванні граматичних навичок показує, що ефективність цифрового навчання залежить від системної інтеграції технологічних ресурсів у структуру уроку. Цифрові платформи не повинні виконувати роль випадкового додаткового інструменту; вони мають бути органічно включені у послідовність навчальних етапів, що охоплюють пояснення нового матеріалу, тренування мовних конструкцій та контроль засвоєння знань. Практика використання таких сервісів, як *Nearpod*, *Wordwall*, *Quizizz*, *Quizlet* або *Kahoot!*, демонструє, що кожна платформа може виконувати специфічну дидактичну функцію. В цифровому сценарії уроку *Nearpod* використовується для демонстрації нової граматичної моделі через послідовність інтерактивних слайдів, *Wordwall* забезпечує тренування граматичних трансформацій через інтерактивні вправи, *Kahoot!* дозволяє швидко перевірити рівень засвоєння матеріалу, тоді як *Quizlet* ефективно використовується для домашнього повторення граматичних конструкцій. Така модель створює багаторівневу систему навчання, у якій учень зустрічається з однією мовною моделлю у різних цифрових середовищах і виконує різні типи навчальних дій.

Дослідження з'ясувало, що значну роль відіграють адаптивні алгоритми навчання, що аналізують успішність виконання вправ і автоматично повертають складні граматичні конструкції у наступні завдання. У результаті формується індивідуальна траєкторія засвоєння матеріалу, яка враховує темп роботи та характер помилок кожного учня. Поєднання традиційних методів пояснення граматики з інтерактивними цифровими інструментами створює динамічне навчальне середовище, у якому граматична модель багаторазово активується у різних формах діяльності. Саме така багатоканальна організація навчального процесу сприяє формуванню стійких граматичних навичок, оскільки учні взаємодіють з мовною системою через спостереження, виконання інтерактивних завдань, колективне обговорення та самотійну практику у цифровому середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексєєва С. Особливості освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення. Український педагогічний журнал. 2023. № 1. С. 59–65. URL: <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/645/641> (дата звернення: 15.10.2025)
2. Ангелов Я. Використання технологій доповненої реальності у ЗВО. Актуальні питання у сучасній науці. 2023. № 12. С. 745–760.
3. Бихно К. Індивідуалізація процесу формування англомовної лексичної компетентності в учнів профільної школи. Ніжин. 2023. 107 с.
4. Білоус В. Мобільні навчальні додатки в сучасній освіті. Освітологічний дискурс. 2018. № 1–2. С. 353–362.
5. Гнатик К. Фодор К. Використання цифрових технологій у вивченні іноземних мов. Наука і техніка сьогодні. 2023. № 7. С. 284–295.
6. Горбатюк Л. Кравченко Н. Липич В. Use of Mobile Applications for Foreign Language Lexical Competence Formation. Journal of History Culture and Art Research. 2019. Vol. 8. No. 3. P. 113–124.
7. Гупка-Макогін Н. Професійно орієнтоване англомовне аудіювання у процесі самостійної роботи. Тернопіль. 2016. 286 с.
8. Коваль Б. Використання мобільних додатків у вивченні іноземної мови. Львів. 2024. С. 1050–1052.
9. Комар Б.В. Переваги та недоліки використання мобільних додатків. Харків. 2020. С. 67–71.
10. Косович О. Професійна лексична компетентність майбутнього вчителя іноземної мови. Pedagogical Discourse. 2023. № 34. С. 14–19.
11. Кухаренко В. Бондаренко В. Екстрене дистанційне навчання в Україні. Харків. 2020. 409 с.

12. Мукан Н. Горохівська Т. Ієвлєв О. Чубінська Н. Кобрин В. Іншомовна комунікативна компетентність. Академічні візії. 2023. № 15. URL: <https://academyvision.org/index.php/av/arti> (дата звернення: 15.10.2025)
13. Освіта в умовах війни. Реалії виклики та шляхи подолання. Дніпро. 2022. 152 с.
14. Особливості навчання граматики на заняттях з іноземної мови. Дегтярьова К. Живолуп В. Карась А. Кібенко Л. Іноземні мови. 2023. № 2. С. 31–39.
15. Попенко Ю. Павліщук О. Лексична компетентність студентів при використанні ІКТ. Pedagogy Theory. Boston. 2020. С. 261–269.
16. Попов Д. Короткий посібник з цифрової доступності. Київ. 2023. URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2023-06/korotkiy_posibnik_z_cifrovoi_dostupnosti_-_ukr.pdf (дата звернення: 15.10.2025)
17. Рудяк А. Англомовна лексична компетентність учнів профільних класів. Хмельницький. 2022. 99 с.
18. Румянцева О. Лексична компетентність здобувачів немовних факультетів. Перспективи та інновації науки. 2023. № 12. С. 133–146.
19. Рускуліс Л. Лінгвістичні основи формування лексичної компетентності. Педагогіка формування творчої особистості. 2021. № 2. С. 109–112.
20. Семигіна Т. Федюк В. Цифрова компетентність як інструмент ринку праці. Економіка та суспільство. 2022. № 40. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/147> (дата звернення: 15.10.2025)
21. Семигіна Т. Шкуро В. Новак А. Вебдоступність у навчальних платформах. Вінниця. 2023. С. 69–73.
22. Січкаренко К. Цифрові освітні платформи та цифрові компетенції. Ефективна економіка. 2018. № 12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2018_12_62 (дата звернення: 15.10.2025)

23. Татаревська Д. Фразеологічні одиниці у формуванні лексичної компетентності. Хмельницький. 2022. 89 с.
24. Трубіщина О. Кушнір Т. Лексичні навички в умовах дистанційного навчання. Osaka. 2022. 837 р.
25. Шаправська Я. В. Теоретичні засади формування граматичних навичок учнів початкової школи в умовах сучасної мовної освіти // Іноземні мови у сучасному комунікативному просторі : матеріали XVII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. Херсон – Хмельницький, 2026.
26. Gee L.L.S. Integrating Design Features for E-Learning Platforms. MDPI Proceedings. 2022. Vol. 82. No. 1. P. 23.
27. Nuraeni C. Using total physical response method on young learners English language teaching. Metathesis. 2019. Vol. 3. No. 1. P. 26–34.
28. Ouadoud M. Rida N. Chafiq T. Overview of E-learning Platforms for Teaching and Learning. International Journal of Recent Contributions Engineering Science and IT. 2021. Vol. 9. No. 1. P. 50–70.
29. Petrenko L. Analysis of the current state of distance learning in vocational education. Proceedings of the International Conference on Sustainable Futures. Ukraine. 2020. Vol. 166 p.
30. Types of eLearning platforms. CyberCraft. 2021. URL: <https://cybercraft.medium.com/types-of-elearning-platforms1dffa14152e> (дата звернення: 15.10.2025)

ДОДАТКИ

Додаток А

**Візуалізаційні та мультимодальні інтерфейси у цифровому навчанні
граматики**

Освітній інструмент	Тип візуальної моделі	Механізм взаємодії	Канали подання інформації	Когнітивний ефект	Приклад навчальної дії
Wordwall «Random wheel»	Анімоване колесо випадкового вибору	Обертання елемента з появою дієслова	Візуальний текстовий рух	Активізація орієнтовного рефлексу	Утворення форми минулого часу
Wordwall інтерактивні вправи	Динамічна картка завдання	Натискання або вибір відповіді	Текстовий візуальний канал	Фокусування уваги на формі слова	Вибір правильної граматичної форми
Duolingo мікросюжети	Ілюстрований персонаж із реченням	Зміна елементів висловлювання	Текст візуалізація аудіо	Спостереження за мовною трансформацією	Порівняння форм дієслова
Duolingo граматичні моделі	Послідовна зміна структури речення	Взаємодія з елементами фрази	Текст аудіо графіка	Формування закономірності відмінювання	Заміна суб'єкта у реченні
Мультимодальний інтерфейс	Синхронізація різних типів сигналів	Одночасне сприйняття кількох каналів	Текст аудіо візуальна схема	Формування інтегрованої когнітивної моделі	Читання прослуховування речення
Освітні анімаційні моделі	Рух графічних об'єктів	Динамічна демонстрація правила	Візуальний аудіальний	Підсилення пам'яті через рух	Спостереження зміни форми слова
Інтерактивні граматичні завдання	Візуальні підказки і схеми	Активна реакція користувача	Текст графічні елементи	Усвідомлення структури речення	Побудова правильної конструкції

Додаток Б

**Цифрові платформи та їх дидактичні функції у навчанні граматики в
початковій школі**

Освітній елемент	Цифровий інструмент	Дидактична функція	Формат взаємодії учня	Діяльність учителя	Освітній результат
Введення нового матеріалу	Nearpod	Демонстрація граматичної моделі	Перегляд інтерактивних слайдів та завдань	Організація презентації теми	Початкове розуміння граматичної конструкції
Тренування мовної форми	Wordwall	Практика граматичних трансформацій	Виконання ігрових вправ	Вибір вправ та контроль виконання	Закріплення граматичної структури
Оперативний контроль	Kahoot!	Перевірка засвоєння матеріалу	Участь у швидкому вікторинному у тестуванні	Аналіз результатів відповіді	Виявлення рівня розуміння теми
Домашнє повторення	Quizlet	Повторення та автоматизація знань	Робота з картками та тренажерами	Призначення вправ для самостійної роботи	Стабілізація мовної навички
Інтерактивна робота в класі	Інтерактивна дошка	Колективне виконання завдань	Спільне обговорення відповідей	Модерація групової діяльності	Активізація комунікації
Індивідуальна діяльність	Планшети або комп'ютери	Персоналізоване виконання вправ	Самостійна робота у цифрових середовищах	Координація навчального процесу	Формування автономності учнів
Групова взаємодія	Спільні цифрові завдання	Обговорення граматичних рішень	Робота у малих групах	Організація дискусії	Розвиток мовленнєвої співпраці